

HALÁLTÁNC-SZVIT

SZILÁGYI DOMOKOS

Türelem türelem türelem türelem türelem türelem
ez a menedék ez a fedezék a bunker a dekkung a futóárok az ürgelyuk az
óvóhely (kinek vasbetonból kinek papírból) ez a menedék ez a fedezék
amelyből
amelyből olykor
olykor kirohanunk
kirohanunk s az ilyen *olykorok* — oly korok! — szülik mindazt ami
ami méltóvá tesz a névre a
névre hogy KÉTLÁBÚ TOLLATLAN ÁLLAT akinek
akinek arcán ráncokká szövődnek az évek és
és útját márvány síremlékek márvány nippes márvány diadaloszlopok sze-
gélyezik s meg is látja őket ha épp bele nem vakult a fehérségbe
meglátja mert *vannak* mert eleitől fogva márványba faragtatott minden gya-
lázat minden dicsőség minden jótett minden rondaság minden sóhaj minden
káromkodás
meglátja mert nem hagy nyugtot az igazság ingere (vagy ez is önzés csupán?)
— nem is inger: föltétlen reflex és félsz és düh — indulat bizony állati
indulat mely méltóvá tesz a névre — —
Ha életnek nevezem — mondhatom: micsoda pazar élet: két nemlét között
ütközet s nem is egy — ahányszor szemed kinyitod reggel fityiszt mutatsz
a halálnak (azzal hogy eszedbe se jut)

Thou hast nor youth nor age

Ráncok az arcon és az agykérgen barázdák és és
és üdvözlégy Incitatus szenátor a szenátorok között
piros rózsát ha szednek pinkezd idejében
ah itt kocog a szenátor aki elárult egyetmást arról mi van a föld alatt
miként annak illatja es meg vigasztalja
itt lépked Sir Isaac Newton aki elárult egyetmást arról mi van a földön
ígyen Urunk Jézusnak öt mély sebjét gondolván
itt álmodik Wolfgang Amadeus aki elárult egyetmást arról mi van a föld
felett

keresztfán függesztvén

ráncok az arcon és az agykérgen barázdák — micsoda pazarlás! — s mert
mert eleitől fogva márványba faragtatott minden gyalázat minden dicsőség
minden jótett minden rondaság minden sóhaj minden káromkodás

S MELLEMMEL CSONTBOLTJÁN IRGALMATLAN
SARKÁVAL RUGDOS KÉT HALÁL

— ráncok az arcon és az agykérgen barázdák — mert mindez a tied már —
te kétlábú — te tollatlan — te állat — aki tudod már mennyit érsz két
nemlét között

vigasztalja szívönket

s hogy minden csöpp mozdulatod gondolatod fintorod márványba merevül —
ó nem a dicsőségesbe nem a fennköltbe csak a megszokott-rettenetesbe ami
az idő

oltalmazza lelkönket

s mennyi sejtést tudást tapasztalatot bölcsességet loptak el e földről minden
halottak dallamot találmányt rimet eszmét szépséget szint minden halottak
oroztak minden halottak

örek kárhozattól

micsoda pazarlás DOKTOR ÚR CSAK AZT SAJNÁLOM HOGY TELE
BŐRÖNDDEL MEGYEK EL
siratom siratom őket szememből könny folyik alá és elmém kiszikkad si-
ratom siratom őket akik megloptak
meglop minket minden halál
meglop minket minden halál
átkozom átkozom őket minden holtakat kik éltükben lassúak voltak rám
testálni arcukról minden ráncot agykérgükről minden barázdát
és átkozom átkozom őket az étlettel-kufárkodókat átkozom átkozom őket
ajkamon habzik a düh átkozom átkozom őket élet-kufárokat
ó minden életek kiket elmetszettek kufár-kezek akár a rőfre mért pántlikát
ó minden életek kik reám-testáltatok volna reánk-testáltatok volna — hol
tartanék most hol tartanánk most nagy ég nagy kerek ég nagy kerek kék ég

Ragadj és ments meg engem az ide-
genfiak kezéből akiknek szájok ha-
zugságot beszél s jobbkezők a halál-
nak jobbkeze

1967. szeptember 2-ra virradó éjjel
az aichachi börtönben fölakasztotta
magát Ilse Koch (Újsághír)

a vádlott nem rokonom a vádló nem rokonom
nem rokonom az áldozat sem tanúskodom

ego...Judeus juro per
Deum vivum

ó nagy kerek kék ég élő Istennek laka ó élő Isten
kinek a Föld a kalapja — — Mützen ab!

per Deum sanctum per
Deum Omnipotentem

a kis madár kellemetes (hangja téged magasztal)
a mennydörgés — — Mützen auf!

qui fecit coelum et
terram mare et omnia
quae in eis sunt

és akkor megtelt a szánk nevetéssel nyelvünk pedig
vigadozással S MELLEM CSONTBOLTJÁN IRGALMATLAN
SARKÁVAL RUGDOS KÉT HALÁL s a hetedik napon meg-
nyugovék megvolt már a szögcső meg az őrtornyok
meg a barakkok et omnia quae in eis sunt

quod in hac causa qua
me hic Christianus
incolpat innocens sum
penitus et immunis

— — — királyom'

Megölte; megszeplősíté anyámat;
Ide csöppent, trónra-léptem és reményim
Közé; kihányta horgát életemre,
S minő fogással! — nem lélekbe jár,
Hogy megfizessek e karral neki?
S nem kárhozat, hogy az emberiség
E rákfenéje pusztítson tovább?

fák rügyeztek tisztelt törvényszék
kakukkok csőre flauto piccolo tisztelt elnök úr vakkbelet
mütöttem tisztelt közvádlo úr játszottam a Mondschein-
szonátát tisztelt vádlott úr csokolódtam tisztelt ál————

et si reus sum terra
me absorbeat quae
Dathan et Abyron
absorbuit

ó

é
n

é
d

ëgyën ëgy fiódum

s

u

r

o

d

u

m

piros rózsát ha szednek

pinkezsdi idejében

s ne legyen nékem két szál pünkösdi-rózsa ne legyen rá szemem és hagyjon
el a türelem türelem türelem hagyjon el a menedék a fedezék a bunker
a dekkung a futóárok az ürgelyuk a menedék a fedezék amelyből — — —
én nem akarok menekülni nem akarok menekülni mért nem lehettem
mért nem lehetek menedék —

ó nyíljék meg a föld és absorbeat me és mindenkit velem ki csak
a föld alatt lel földi világra

et si reus sum para-
lysis et lepra me
invadat quae precibus
Elisaei Naaman
Syrum dimisit et
Giezi puerum Elisaei
invasit

TELI BŐRÖNDDEL tisztelt törvényszék tisztelt elnök úr tisztelt ügyész úr
tisztelt vádlott úr tisztelt ál——
jawohl — tisztelt áldozat úr félreértés volt az egész
az egész
az egész

ígyen Urunk Jézusnak öt mély sebjét gondolván

BOCSÁNATOT KÉREK

kitől? uram! kitől? — bocsánattal megpuhítható
a paralysis? a lepra?

et si reus sum
caducus morbus
fluxus sanguinis et
gutta repentina me
tangat

keresztfán függesztvén

vér vér vér vér vérfolyás fluxus hiszen a biblia nem ismeri a K-vitamint
vér vér vér vér két háború vére — micsoda micsoda (Compiègne—Berlin)
csoda szerencse két kapitulációt micsoda micsoda szerencse két
írhatott alá Keitel úr két (Compiègne—Berlin) csoda szerencse
a vesztes félnek úgy sincsenek halottai — hullái vannak
a halottakat dicsőség övezi de föltámadnak a hullák hát
ki-ki keressen halált magának mert a föltámadt hullák meghoz-
zák keresetlen ó pazar élőhullaerdő vértanúgyár meddig?
meddig? MELLEM CSONTBOLTJÁN IRGALMATLAN SARKÁVAL
RÜGDOS KÉT HALÁL láttad-e hajnalban a folyót?

Ó, lennék legalább oly nagy, miként
Fájdalmam, vagy lennék kisebb nevemnél
Vagy elfeledhetném, mi voltam én,
Vagy ne kellene tudnom, hogy mi lettem!

et mors subitanea me
rapiat disperamque in
corpore et anima ac
rebus meis et in sinum
Abrahae nunquam
perveniam

láttad-e hajnalban a folyót? tőkésréce-anya próbáltatja fiaival
az életet s látod-e sikerül s ha jön a csónak a kísérleti félelem akkor
megmutatja nekik a valódi menekülést ó fiókák ehhez sem kell
más csak türelem türelem türelem türelem mert tudnivaló hogy
a halál mindig azonnali
hát türelem türelem türelem türelem menedék fedezék bunker
dekkung a virradat csodás csúcsos nádak hegyéből bukik alá

vigasztalja szívönket

láttad-e a folyó nyüzsgő nyugalmát?

et si reus sum lex Moysi
in monte Synai ipsi data

me delet et omnis
Scriptura quae in quin-
que libris Moysi scripta
est me confundat

láttad e nyüzsgő türelmet? ugye
szép?

nyelvünkről a vigadozást szánkából a nevetést kiköptük fölnyalta
a buchenwaldi szuka

oltalmazza lelkönket

s ez is ez is ez is márványba merevült sírjátok sírjátok
szemetekből könny folyjék alá
üdvözlégység Incitatus szenátor a szenátorok között
s mert elképzelhetetlen mert elképzelhetetlen a poklot a poklot
a poklot a poklot a poklot a poklot a poklot el nem hiszi
senki

URAM URAM MÉRT HAGYTÁL EL ENGEM
JOBBIK FELEM A FÖLD ALÁ KERÜLT

et si istud juramentum
meum non est verum et
justum me delet
Adonai et suae Deitatis
potentia

Mert nem nyughat az eszme. Még a jobb is,
Az Istentől való is csupa kétség
S az ige ellenébe új ígét vet — — — — —

örek kárhozattól

türellem türellem türellem türellem türellem türellem
ez a menedék a fedezék a bunker a dekkung — kétlábú —
tollatlan — állatok — ráncok az arcon és az agykérgen
barázdák
és akkor megtelt a szánk nevetéssel nyelvünk pedig vi — — — — —
amen

Jegyzetek

23. sor: Thou hast nor youth nor age / But as it were an after dinner sleep / Dreaming of both. (Eliot: Gerontion) (Nem vagy ifjú, se vén, / De mintha csak ebéd után aludnál, / Álmodod mind a kettőt. — Vas István ford.)
25. sor: A szenátor: Caligula Iova.
26. sor s alább: Példák Könyve (1510). (Féja, Régi magyarság, 1941. 31.)
- 41–42. sor: Csokonai.
55. sor: Bartók mondogta halálos ágyán (egyik orvosának, dr. Laxnek).
- 71–75. sor (baloldalt, keretben): 144. Zsoltár, 11. v.
78. sor s alább (ritkított betűkkel: ego . . . J u d e u s etc.): Werbőczy, Tripartitum, P. III, Art. 36.: Forma juramenti Judaeorum contra Christianos praestandi. — Az eskü szövege: „Én . . . zsidó, esküszöm az élő Istenre, a szent Istenre, a mindenható Istenre, aki teremtette az eget, földet, tengereket és mindent, ami bennünk van, hogy

abban, amivel ez a keresztény vádol, ártatlan vagyok és büntelen. És ha hamisan esküdném, nyeljen el engem a föld, mint Dáthánt és Abyront..., lépjen meg inzsába és bélpoklosság, mely Elizeus könyörgésére szíriai Námánt elhagyta, és Géházi szolgájára költözött..., rohanjon meg nyavalyatörés, vérfolyás és gutaütés és azonnali halál! ragadjon el, és vesszek el testben és lélekben, én és minden hozzátartozóm, hogy soha Ábrahám kebelébe ne jussak..., törüljön el a Mózes törvénye, mely a Sion hegyén kiadatott, és tébolyítson meg minden írás, mely Mózes öt könyvében megíratott. És ha ez esküm nem igaz és való, tegyen semmivé engem Adonáj és az ő isteni hatalma. Amen.'

89. sor: 126. Zsoltár, 2. v.

96. sortól: Hamlet.

155—159. sor: II. Richard.

201—203. sor: ua.